

Zaaknummer : 01025363
Ons Kenmerk : ODH472484
Datum : 17-10-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 3 maart 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het renoveren van sociale huurwoningen met de aanwezigheid hierbij van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis, aan de Prinses Beatrixstraat 29 tot en met 47 (oneven) en Prinses Marijkestraat 1 tot en met 29 (even en oneven) en 30 tot en met 42 (even) te Boven-Hardinxveld en wordt aangevraagd namens Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2022 tot en met 31 december 2024.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Fien Wonen;
- II. de voorschriften 1 tot en met 14 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 29 maart 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2024.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. Meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het 'Mitigatieplan Prinses Beatrixstraat e.o. te Boven-Hardinxveld' van 19 januari 2021 en de aanvullende informatie van 29 maart 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
  - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport 'Mitigatieplan Prinses Beatrixstraat e.o. te Boven-Hardinxveld' van 19 januari 2021.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Het gebruik van purschuim, glaswol, netten of doek als methode voor het ongeschikt maken van de openingen, bebouwing of verblijf- en nestplaatsen is niet toegestaan. Het gebruik van rondschuim is toegestaan mits geen gebruik wordt gemaakt van plakranden.
- 10 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op zo korte mogelijke termijn weer hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige buiten de kwetsbare periode van de soorten. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 11 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke nest- of verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten (vs. 4). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

Huismus en gierzwaluw

- 12 Het ongeschikt maken van de huismusnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst). Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door middel van het plaatsen van weringborstels of rondschuim. Daarnaast dienen de nestplaatsen vóórdat deze worden afgesloten te worden gecontroleerd door de ecologisch deskundige op aanwezigheid van de huismus middels het lichten van dakpannen of vergelijkbaar zodat geen individuen opgesloten raken. De genoemde maatregelen dienen te worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).
- 13 Het ongeschikt maken van de gierzwaluwnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, welke loopt van 15 april tot en met 31 augustus. Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige.

Gewone dwergvleermuis

- 14 Het ongeschikt maken van de huidige zomerverblijfplaats dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis die loopt van 15 april tot en met 15 oktober en onder begeleiding van de ecologisch deskundige (vs. 4). Indien klimatologische omstandigheden het toelaten, kan het ongeschikt maken ook worden uitgevoerd van 15 tot en met 31 oktober. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in het logboek (vs. 2). Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 3 maart 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het renoveren van sociale huurwoningen met de aanwezigheid hierbij van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis, aan de Prinses Beatrixstraat 29 tot en met 47 (oneven) en Prinses Marijkestraat 1 tot en met 29 (even en oneven) en 30 tot en met 42 (even) te Boven-Hardinxveld en wordt aangevraagd namens Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw en het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2022 tot en met 31 december 2024.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Quickscan Wet natuurbescherming renovatieprojecten aan de wooncomplexen 702 te Lexmond en 903 te Boven-Hardinxveld - Fien Wonen, Blom Ecologie B.V., 17 maart 2020;
- Mitigatieplan Prinses Beatrix straat e.o. te Boven Hardinxveld Ontheffingsaanvraag, Blom Ecologie B.V., 19 januari 2021;
- Huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek Beatrixstraat 29-47 & Prinses Marijkestraat 1-29 & 30-42 te Boven-Hardinxveld, Blom Ecologie B.V., 2 november 2021.

Op 29 maart 2022 en 12 oktober 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Aanvullende informatie ODH259472, Blom Ecologie B.V., 29 maart 2022;
- Mailbericht met aanvullende informatie omtrent energielabel, Blom Ecologie B.V., 12 oktober 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 30 maart 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en gierzwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen;

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Fien Wonen is voornemens om de woningen aan de Prinses Beatrixstraat 29 tot en met 47 (oneven) en Prinses Marijkestraat 1 tot en met 29 (even en oneven) en 30 tot en met 42 (even) te Boven-Hardinxveld, te renoveren.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het vervangen van de dakbedekking;
- het vervangen van kozijnen;
- het na-isoleren van de spouwmuren.

De renovatiewerkzaamheden starten in het najaar van 2022 en na ontheffingverlening. Naar verwachting zijn de renovatiewerkzaamheden afgerond in het eerste kwartaal van 2023. In verband met mogelijke uitloop van de werkzaamheden, is een langere ontheffingperiode aangevraagd.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek naar de huismus en de gierzwaluw is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten Huismus en Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn verspreid in het plangebied zestien nestplaatsen aangetroffen, aan de Prinses Beatrixstraat 29, 31, 35, 37, 43 en 47 en aan de Prinses Marijkestraat 25, 34, 40 en 42. De nestplaatsen bevinden zich grotendeels onder de onderste rij dakpannen aan de voor- of achterzijde van de woningen. Met de geplande werkzaamheden gaan zes van deze nestplaatsen permanent verloren en wordt de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden. Na afloop van de werkzaamheden komen tien van deze nestlocaties weer in oorspronkelijke staat beschikbaar voor de huismus.

Tijdens de werkzaamheden wordt het omliggend groen, waaronder de beukenhaag aan de noordzijde aan de Prinses Marijkestraat 120 en de ligusterhaag aan de Prinses Marijkestraat 47, wat onderdeel is van het functioneel leefgebied van de huismus niet aangetast. De werkzaamheden hebben geen invloed op de functionele leefomgeving van de huismus.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in het plangebied drie nestplaatsen aangetroffen aan de Prinses Marijkestraat 14, 23 en 29, met invliegopeningen ter hoogte van de dakgoot, achter de regenpijp en onder de kantpan. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Aan de zuidzijde van Prinses Marijkestraat 24 is een zomerverblijfplaats aanwezig met een invliegopening in de kantpan. Hier zijn drie in- en uitvliegende individuen waargenomen. Van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze zomerverblijfplaats, met milde winterfunctie, verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Mitigatieplan Prinses Beatrixstraat e.o. te Boven-Hardinxveld' van 19 januari 2021. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huismus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan zestien nesten van de huismus verloren. Na afloop van de werkzaamheden komen tien van deze nestlocaties weer in oorspronkelijke staat beschikbaar voor de huismus. Op 14 februari 2022 zijn 32 tijdelijke nestkasten van het type NK MU 06 van Vivara Pro opgehangen aan de gevels van woningen in de directe omgeving, met een maximale afstand van 200 meter van de oorspronkelijke nestlocaties. Ze zijn met vijf tot zes nestkasten per gevel geclusterd opgehangen, met de openingen minimaal 50 cm uit elkaar en verdeeld over in totaal zes locaties buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aan de Tiendweg 2 tot en met 28 (even) bevinden zich twee clusters, aan de Prinses Beatrixstraat 36 bevindt zich één cluster, aan de Koningin Julianastraat 29 bevindt zich één cluster en aan de Prinses Irenestraat 90 en 96 bevinden zich twee clusters. De nestkasten zijn op minimaal drie meter hoogte opgehangen waarbij rekening is gehouden dat ze niet in de volle zon op het zuiden hangen. In de permanente situatie worden bij alle huizen in het plangebied minimaal de onderste drie rijen dakpannen toegankelijk gemaakt voor huismussen. Er wordt voldoende ruimte geboden tussen de

dakpannen en het isolatiemateriaal zodat de huismus nesten kan maken. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de broedperiode van de huismus, welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, worden de nestplaatsen en overige openingen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er huismussen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van uitvoering van de werkzaamheden. In de maand september kunnen mogelijk nog late broedsels van de huismus aanwezig zijn. Daarnaast dienen perioden met koude, gedefinieerd als drie tot vijf dagen met aanhoudende (nacht)vorst, ook te worden ontzien. Zulks ter beoordeling aan de ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door middel van het plaatsen van weringborstels of rondschuim. In voorschrift 9 hebben wij opgenomen dat het gebruik van rondschuim met plakranden of doek hiervoor niet is toegestaan zodat individuen hier niet in verstrikt kunnen raken. Daarnaast dienen de nestplaatsen vóóordat deze worden afgesloten te worden gecontroleerd op aanwezigheid van de huismus middels het lichten van dakpannen of vergelijkbaar zodat geen individuen opgesloten raken. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en binnen Boven-Hardinxveld. Op en rondom de planlocatie sprake is van meer dan 25 nesten, wat betekent dat het een gezonde lokale populatie huismussen betreft. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan drie nesten van de gierzwaluw permanent verloren. Er worden geen tijdelijke nestkasten gerealiseerd omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de periode dat gierzwaluwen in Nederland zijn, en deze zijn volledig afgerond voor de aanvang van de broedperiode van de gierzwaluw. Derhalve worden de gierzwaluwnesten ook niet ongeschikt gemaakt. In de permanente situatie worden vijftien nestkasten type NK GZ 03 van Vivara Pro gerealiseerd aan de gevels van de te renoveren woningen. Ze worden individueel opgehangen aan Prinses Marijkestraat 14 tot en met 26 (even), 32, 36, 38 en 42 en geclusterd per twee aan Prinses Marijkestraat 21 en 29. De invliegopeningen worden zo dicht mogelijk bij de oude nestlocaties gerealiseerd. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en binnen Boven-Hardinxveld. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren. In september 2021 zijn vier tijdelijke vleermuiskasten van het type VK WS 01 opgehangen aan de noordelijke gevel van de Prinses Beatrixstraat 24. In de permanente situatie worden vier vleermuisinbouwstenen van het type IB VL 06 van Vivara Pro ingebouwd in de gevels van Prinses Marijkestraat 12, 21, 24 en 36 op verschillende oriëntaties. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de zomerverblijfplaats ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien klimatologische omstandigheden dit toelaten, kan het ongeschikt maken tevens uitgevoerd worden van 15 oktober tot en met 31 oktober. Het ongeschikt maken wordt

uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps. Deze werkwijze dient minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet bij gunstige weersomstandigheden (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). In de voorschriften hebben wij geborgd dat er geen gebruik gemaakt mag worden van rondschuim met plakranden, purschuim, glaswol of netten. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Boven-Hardinxveld. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van ‘de volksgezondheid en de openbare veiligheid’ (*relevant voor de huismus en de gierzwaluw*) en in het belang van ‘de volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale, economische aard of met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ (*relevant voor de gewone dwergvleermuis*).

De te renoveren sociale huurwoningen zijn gebouwd in 1957 en 1958. De woningen bestaan uit twee bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren en een zadeldak met dakpannen. De huidige staat van de woningen is op veel punten ondermaats. De woningen zijn slecht geïsoleerd, wat tevens blijkt uit het gemiddelde energielabel van D tot en met G.² Doormiddel van de geplande spouwmuurisolatie, vloer- en dakisolatie en het plaatsen van HR++ beglazing wordt minimaal het energielabel A behaald. Daarnaast ontbreekt het aan een ventilatiesysteem. Hiermee ontstaan er door een hoge (lucht)vochtigheid schimmelvorming in de woningen. Bewoners hebben last van tocht- en vochtproblemen en er is reeds sprake van schimmelvorming in de woningen. Vocht- en schimmelvorming in de woningen geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties (RIVM, 2012 & 2014).³ De beoogde renovatie leidt tot verbetering van het binnenklimaat van de woningen en daarmee tot een afname van gezondheidsklachten en een verbetering van de levenskwaliteit van de bewoners. Tot slot draagt het project bij aan de openbare veiligheid omdat tijdens de werkzaamheden een brandrol wordt aangebracht over de bouwmuren, om het risico van brandoverslag op te heffen.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de belangen ‘de volksgezondheid en de openbare veiligheid’ en ‘de volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale, economische aard of met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’

² Zie ook energielabels van gebouwen (juli 2022) op <https://www.nationaleenergieatlas.nl/kaarten>.

³ Zie ook <https://www.rivm.nl/binnenmilieu/binnenmilieu-in-woningen> en <https://www.rivm.nl/binnenmilieu/vocht-schimmels-en-allergenen>.
01025363-00075977

voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden omdat het bestaande woningen betreft welke gerenoveerd dienen te worden, wegens de slechte isolatiewaarde van de woningen en de daaruit voortkomende tocht- en vochtproblemen. Middels renovatiewerkzaamheden wordt de isolatiewaarde en het binnenklimaat van de woningen verbeterd. Het is niet mogelijk deze verbeteringen te bewerkstelligen zonder de spouwmuren en daken te isoleren. Daarnaast leidt het renoveren van binnenuit tot overlast van de bewoners en gaat woonoppervlakte verloren. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de aanwezige soorten, wat de effecten op de soort zoveel mogelijk beperkt.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Hardinxveld-Giessendam bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.